

Pas a desnivell

Tocats de l'ala?

Doncs sí: resulta que, al final, als nois de Canet el *Corassón loco* se'ls ha menjat el coco. Ja s'ho temien, ells, en la seva cançó! La pròpia, la dona preceptiva, els ha mogut a fer un tort a l'«altra», el gran amor —deien— de la seva vida.

M'agradaria de saber si a Madrid (posem per cas) cantaran la famosa *Corassón loco* fidelment traduïda al castellà. Si ho fessin, que no ho crec pas, sospito que el seu èxit de públic seria molt inferior al que van obtenir aquí. És més: penso que no els ho tolerarien.

I si no busquen un èxit de públic, ¿què pretenen? M'estranyaria que els hagués temptat la il·lusió de fer entrada al món del *bel canto* internacional, perquè em sembla que no és la seva corda. D'altra banda, per a una empresa d'aquesta envergadura, hi ha altres idiomes que ofereixen més possibilitats i, un cop disposats a jugar-se-la, potser valia la pena d'esforçar-se una mica més i apuntar ben alt. De fet, crec que la cosa no els corria pressa. Tothom sap que no s'entenen de feina, que omplien de gom a gom els locals on actuaven i que venien els seus discos per dotzenes de milers, amb una auditori addicta que els tenia ben aviciats. Ells mateixos afirmaven que només podien oferir un espectacle per any, perquè el temps no els arribava per a més. I ara es veu que han trobat la manera d'allargar-lo, es llenen en braços de «...la dona dolenta que m'esbronca i m'estomaca i que em parla en castellà».

Ens hem fet un embolic amb el bilingüisme. La veritat és que ens van harmonitzant sense esperar la sentència de cap Tribunal Constitucional. Hi anem caient com una ramada de pollets i, encara, com si ens fessin un favor. A mi em posa francament nerviós fullejar publicacions on hi ha mitja columna en català i mitja més en castellà, i el cas és que ja en tenim una colla. Crec que és el camí més curt per conèixer, parlar i escriure malament dos idiomes. I no ho dic pas perquè sí. He viscut molts anys en un país d'ultramar on el fenomen es propaga com una malaltia infecciosa i dona lloc a un esguerro que allí anomenen *spanglish*, una fórmula magistral que fa malbé alhora l'espanyol i l'anglès. Els acadèmics de la *Lengua* (i els seus corresponents americans) se'n queixen i mostren gran alarma, perquè ja se sap que de teves a meves hi ha una enorme diferència.

Jo em temo que aquí va sorgint un *catacast* amb unes resonàncies onomatopèiques esveradores, com ara *cataplaf* i *cataplum*. Es posa a debat el tema dels escriptors catalans que escriuen directament en castellà, amb tocs polèmics que de tant en tant s'encenen. No se sap —en tot cas deu haver-n'hi molt pocs— d'escriptors castellans que facin servir la nostra llengua, sense intermediaris, per a les seves creacions. Per aquesta banda, la correspondència és francament escassa. A nivell de carrer, la situació és catastròfica.

En canvi podem parlar d'un excel·lent escriptor portuguès, Manuel de Seabra, que ha publicat una novel·la escrita en català, i d'un professor anglès, Alan Yates, que ha donat a conèixer un assaig molt interessant en el nostre idioma. Tots dos parlen un català perfecte, podrien servir de model a alguna de les nostres figures populars que omplen la gamma que va dels locutors a l'oratoría política.

Enmig d'aquesta mar picada, els programes lingüístics de la Generalitat són objecte de crítiques acerbes d'una ban-

da i de l'altra. Faci el que faci topará amb resistències i amb sensibilitats ferides. I no em refereixo pas tan sols a la Generalitat actual, portada per un govern de signe concret, sinó a qualsevol administració que ens pugui venir després, del color que sigui. El problema és complex, exigeix paciència, temps, tenacitat, sort, imaginació, fermesa, intel·ligència i, molt especialment, un esperit solidari per damunt d'opcions de grup.

El desig de voler projectar-se internacionalment és legítim però es corre el risc de caure en un provincianisme penós. No s'aconsegueix prement el botó del canvi d'idioma (la cosa no és tan senzilla), sinó a través d'esforços que exigeixen condicions més altes. Ja que parlàvem de cançons i de grups musicals, és bo de tenir present que els «Beatles» —per exemple— triomfaren en diners llargs i amb èxits que fins i tot han caracteritzat un aspecte de la nostra època, servint-se a tot arreu del seu idioma.

Aquí, en altres camps, tenim models molt significatius. Els límits d'un article no permeten estendre's gaire, però val la pena de recordar que una gran novel·la pensada, escrita i publicada en català, «La plaça del Diamant», ha estat traduïda als idiomes de més abast. La seva autora no es va plantejar el problema de triar un vehicle expressiu amb garanties de mercat exterior. Per conquerir-lo, en va tenir prou amb el seu, amb el nostre. ● PERE CALDERS

Subscribiu-vos
per telèfon a

canigó

Trucant al
(93) 218 63 87